

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

629. Qua occasione, & à quo tempore introductæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

quòd ubi concurrunt nominatio vi precum, & nominatio vi istius indulti Lovaniensis, hæc prævaleat, adhuc non sequitur, istam uti hanc non habere locum in mensibus Ordinariorum.

Questio 625. Num contra Casarem quoad has preces detur præscriptio, ita ut, si hoc indulto precum non utatur, illud amittat?

Respondeo negativè; quia contra privilegium consistens in voluntate privilegiati non currit præscriptio, si non fuerit usus privilegio, dummodo tamen alii fuerint usi. Chok. pag. 21. citans Calderin. *conf. 1. de rescriptis.*

Questio 626. Num Papa idem, qui concessit, vel etiam ejus Successor, preces revocare possit?

Respondet Chok, pag. 88. cum hoc Indultum concessum Casari ob ejus in Ecclesiam merita, nequeatque Princeps in hoc casu bene merentia auferre à Donatario, quod donavit, sine causa, videri Papam non posse has preces revocare; quod utique intelligendum non de Papa utente plenitudine potestatis suæ; sed de eo, quòd non deceat id eum facere. Unde etiam à tempore, quo Casares sunt in possessione precum istarum, visum non est, per aliquem Pontificem iis uspiam derogatum. Chok, *ibid.*

Questio 627. Qualiter Precista amittat factam sibi gratiam precum?

1. Respondeo primò: si Precista fiat inhabilis vel irregularis, aut crimen commisit, quod privationem ipso jure inducit. Chok, pag. 30. ubi, quòd tamen iterato possit Casar tali concedere preces; quod credo, intelligit, sublato impedimento inhabilitatis.

2. Secundò: si Precista renunciavit precibus expressè vel tacitè; potest enim quis privilegio in suum favorem inducto renunciare. *c. si diligenti. de foro comper.* & in hoc casu tam operatur tacitum quam expressum. Chok, pag. 30. Censetur autem tacitè renunciare primò, dum contrahit matrimonium, & in hoc casu Casar potest alium surrogare. Chok, *ibidem.* quòd si tamen matrimonium fuit invalidum, Precista per hoc non excidit precibus, juxta illud: non præstat impedimentum, quod de jure non sortitur effectum, *de reg. juris. in 6.* Quin &, qui post impetratas preces ad primum vacaturum duxit uxorem, & ea interim moritur ante primum vacans, posse adhuc vi dictarum precum primum illud vacans obtinere. pag. 30. ait Chok. citans Angel. Tertio tacitè censetur renunciare, dum fit miles; cum qui arma militaria exercet, perdat privilegium Clericorum; quia facit actum contrarium Clericatu, juxta Innoc. in *cap. in audientia. de sent. Excom.* imo perdit beneficium; si quod habet juxta Paris. *de resign. l. 1. q. 1. n. 22.*

Chok, *loc. cit.* Quartò dum emittit religiosam professionem,

Chok, *ibid.*

**

*

PARAGRAPHVS XI.

De reservationibus ratione aliarum Expectatarum.

Questio 628. Quid sint expectativa, & quotuplicis generis?

1. Respondeo ad primum: Expectativa (quæ etiam dicuntur mandata de providendo, nisi quòd mandatum de providendo latius pateat, utpote extendens se etiam ad beneficia vacantia) sunt literæ Apostolicæ, in quibus mandatur locorum Ordinariis his vel illis Clericis providere de beneficio proximè vacaturo. Azor. p. 2. l. 6. c. 32. q. 1. Pirh. *de prab. n. 234.*

2. Respondeo ad secundum, novem gratiarum harum expectatarum enumerari à Staphil. apud Azor. *loc. cit. q. 4.* nimirum Primò, quibus Papa concedit literas, quibus aliquem in Cathedrali vel Collegiata creat Canonicum, certumque Executorem constituit, qui ei primò vacaturam præbendam conferat. Secundò, quibus concedit, ut quis in una Ecclesia habens Canonicatum, jus habeat ad alium primò vacaturum in eia Ecclesia. Tertio, quibus mandat, ut alicui habenti Canonicatum provideatur de alio simplici beneficio in eadem vel alia Ecclesia. Quarto, quibus concedit, ut regularis habeat jus ad obtinendum beneficium aliquid sæculare. Quintò, quibus conceditur, ut certi Ordinis Religiosus jus habeat ad aliquid beneficium regulare alterius Ordinis obtinendum. Reliqua similibus gratiarum genera ibi enumerata, non tam beneficia vacatura, quam retentionem habitorum concernunt.

Questio 629. Quâ occasione, & à quo tempore introducta Expectativa?

1. Respondeo ad primum: cum quidam olim Episcopi abuterentur potestate conferendi beneficia, præferendo indignos dignis, & vel maxime à se promotos ad Ordines repellerent à beneficiis, Pontifices per diplomata sua locorum Ordinariis præcipere ceperunt, ut Clericis idoneis, & præsertim illis, quos ad Ordines sine beneficio ullo promovissent; quin & certo alicui à se nominato, quem ob insignem vitæ integritatem aut singularem literaturam, aut ob collatum aliquid in Ecclesiam meritum hac ratione remunerari intendebant, beneficium proximè vacaturum conferrent. Azor. *loc. cit. q. 1. & ex eo Pirh. loc. cit.*

2. Respondeo ad secundum, Expectativas & mandata similia Apostolica verisimile est, in usu non fuisse ante annum 1150. eò quòd in toto decretorum volumine, quod circa Annum illum à Gratiano Monacho editum, nulla de iis mentio reperitur. Azor. *loc. cit. ad initium c. 32.* & eo Zipa l. 3. *juris pontif. ad rit. de concess. præbenda.* Expectatarum initia aliqui referunt ad Alexand. III. Expectatarum usum inventum circa tempora Innoc. III. qui anno 1198. Pontificatum inivit, ait Lort, *de re benef. in apparatus. n. 14.* idque patere ex decretali ejus Epistola relata in *cap. proposuit. de concess. præbenda.* eumque usum invaluisse adeò, ut sub Innoc. IV. qui fuit creatus Papa Anno 1244. diversæ Expectatarum formulæ composita fuerint, ut Thom. Campeg. *tr. de reserv. benef. n. 20.* ceterique dein passim

passim Pontifices hunc usum Expectatarum ad Trid. usque retinuerunt, ut liquet ex diversis decretalibus sub titulo de rescript. de prob. de concess. prob. &c.

Questio 630. An, & qualiter dictæ Expectativæ hodie dum sint sublatae?

1. **R**espondeo: imprimis in Germania Expectatarum & similium mandatorum de providendo sublatus usus per Concordata. Laym. ad cap. Capitulum 8. Crucis. de rescript. q. 2. Dein Trident. sess. 24. c. 19. & sess. 25. c. 7. ob frequentes harum Expectatarum abusus universaliter & generatim Expectativas, & quæcunque eas redolent, abrogavit, ut Zipæ. loc. cit. seu omnem earum usum & fomitem, ut Lott. loc. cit. n. 16. suffulit, statuendo, nemini omnino impostum quovis colore concedendas esse, nec hæcenus concessas valere Expectativas. Barbof. paulò post citand. Et ita evanuerunt cum eo etiam dictæ Decretales, & ingentia Doctorum Commentaria super illis. Lott. *ibid.*

2. Procedere quæ hanc ipsam abrogationem factam per Trid. etiam si accedat consensus Ordinariorum, ajunt Barb. juris Eccles. l. 3. c. 13. n. 10. Zipæ. loc. cit. n. 1. citantes Gonz. ad reg. 8. in prox. §. 1. n. 64. ubi etiam, quòd sacra Congregatio Concilii declarat, ex hoc decreto Concilii colligi, non posse erigi Canonicatum supernumerarium ad futuram præbendam. Extendere se etiam hanc abrogationem Trid. ad Expectativas in favorem Collegiorum, Universitatum, & singularium personarum, etiam sub nomine indulti, ait Paris. de rescript. l. 2. q. 10. n. 4. sic quoque ait Zipæ. loc. cit. num. 2. ex Barb. quòd abrogatis hac ratione indultis concessis, Collegiis etiam & Universitatibus, periclitata sint nominationes Universitatum studiorum, eò quòd diserte non videantur, ut alias solent, exceptæ, quamvis dicat Barbofam alias ad c. 19. sess. 24. aliòque ab eo citatos nolle comprehendere Collegia & Universitates, ubi non exprimuntur. Item extendit se hoc Trident. decretum ad reservationes mentales (quales dicebantur, dum Papa reservabat beneficium vel in specie, vel in genere per Bullam seu Breve, ut personæ grata provideret, quam non exprimebat, sed in mente retinebat. Gonz. loc. cit. n. 67. apud Barb. & Zipæ. *ll. cit.*) & quæcunque gratias ad vacatura, id est promissiones certorum beneficiorum, cum vacaverint: & eas nequidem Cardinalibus concedendas decrevit Trident. cit. c. 19. Zipæ. & Barb. *ll. cit.* Non tamen per dictum Trident. decretum tolli consuetudinem titularum canonicorum præbendam expectantium; uti nec consuetudinem immemorabilem, quæ eligi solent alicui Canonici, quibus demum cadat præbenda primò vacatura; præsertim si inter expectantes non Senior assumi ex Ordine, sed novâ electione magis idoneus debeat, habet Garc. p. 6. n. 5. & p. 1. c. 1. num. 5. apud Zipæ. loc. cit. Sed neque Trident. sessione 25. c. 7. absolute removit Coadjutorias cum futura successione (quæ quoque rationem expectativæ, seu gratiæ talis præventivæ seu prævenientis vacationem beneficii habent, ut Lott. l. 2. q. 25. n. 6. citans Rotam apud Mohed. decis. 10. de privilegiis) sed indulgit in Cathedralibus & Metropolitanis urgente necessitate, vel evidente utilitate, causâ per ipsum summum Pontificem cognitâ. Lott. loc. cit. quamvis Card. de Luc. ad Trid. d. 45. n. 9. dicat in Germania & Gallia, aliisque partibus ultra mon-

tes, in quibus Concilii observantia non adeò vigeat, vel etiam si in aliis vigeat, in hoc tamen puncto usus aliter suadeat, solere Papam facilius in dictis Ecclesiis concedere istiusmodi coadjutorias: in Italia verò & Hispaniâ nullum fere esse usum istiusmodi Coadjutoriarum in Cathedralibus, bene tamen in Ecclesiis & beneficiis inferioribus, puta, in Parochialibus, in dignitatibus & Canonicatibus Cathedralium & Collegiarum, sed de Coadjutoriis expressè alibi.

Questio 631. Qualiter hodie dum Papa se habeat circa concessionem istiusmodi expectatarum?

Respondeo: quamvis usus ille Expectatarum valde exorbitet à jure, quo inferioribus à Papa penitus interdicitum est, vacationem beneficii prævenire, juxta c. 2. de concess. prob. Lott. cit. q. 25. n. 2. Quin & Auctores plures, præcipuè Galli, apud Azor. p. 2. l. 6. c. 32. q. 3. existimant, illum esse quoque contra antiquiores Canones, inventum per Decretales illas posteriores; dubitandum tamen non est, quin Papa ex plenitudine potestatis, derogando isti decreto Trid. utpote quæ per illud ne in minimo diminuta fuit, hodie dum adhuc ejusmodi expectativas concedere possit. Lott. loc. cit. n. 4. Card. de Luc. ad Trid. d. 45. n. 1. Quin & ea concessio habere potest summam honestatem, fundatam nimirum in utilitate judicio Papæ expensa, & æstimatâ ex meritis personæ, cui talis gratia fit. Lott. *ibid.* n. 3. Verumtamen hoc jus sibi soli tribuit Papa, veluti pro imperio quodam extraordinario. Lott. n. 2. ex Cujac. in explicat. 1. & 2. c. de concess. prob. Quin & in utendo hoc jure suo & plenitudine potestatis post Trid. admodum rari sunt Pontifices. Card. de Luc. loc. cit. vel etiam prorsus à concedendis istiusmodi gratiis abstinerint. Lott. n. 5. ubi: quòd etsi audiverit, à quibusdam quandoque, etiam post Trid. fuisse has gratias concessas, non tamen se reperisse exemplum aliud, quàm sub Gregor. XIV. pro Canonicatu Ecclesiæ Calaguritanae 26. Septembris Anno 1561. super quo his postea fuit orta; & tamen si validam & efficacem propter dictam potestatis plenitudinem, quæ fuerat usus Gregor. cum expressa derogatione Concilii, eam nihilominus gratiam Rota habuerit pro exorbitante. Lott. cit. n. 5.

Questio 632. In qua forma concedantur expectativæ, & quale jus conferant?

1. **R**espondeo ad primum, Expectativam aliam dari in forma simplicis provisionis, quando nimirum Papa providet alicui de beneficio vacaturo, quod decernit acceptandum cum clausula: *ex nunc prout ex tunc*, quo casu etsi constituti certi Executores, tamen gratia dicitur perfecta, nec revocatur morte. Alia datur in forma simplicis mandati de providendo, quando nimirum Papa mandat certis Executoribus, ut provideant impetranti de beneficio vacaturo, quod duxerit acceptandum, quo casu morte concedentis expirat gratia. Lott. l. 2. q. 51. n. 79.

2. Respondeo ad secundum, ante acceptationem beneficii per expectantem (quæ acceptatio eget expressâ declaratione expectantis, nec aliter præsumitur. Cardin. in Clem. 1. de concess. prob. n. 8.) nullum prorsus jus ei quæritur, quod considerabile